

курса іностринного язика. *Гуманитарные научные исследования*, 2012. № 11 (39). С. 80–83.

2. Колесникова А. И. Внеаудиторное чтение текстов как форма самостоятельной работы студентов при изучении иностранного языка в неязыковом вузе. *Аграрный вестник*. 2019. № 1 (26). С. 132–137.

3. Семенова Г.В. Внеаудиторное чтение как один из видов самостоятельной работы студентов при обучении иностранному языку в неязыковом вузе. *Известия Тульского государственного университета. Педагогика*. 2015. № 4. С. 83–90.

4. Соловова Е.Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей. М.: АСТ: Астрель, 2008. 238 с.

5. Фоломкина С.К. Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе: Учеб.-метод. пособие для вузов. М.: Высш. шк., 1987. 207 с.

References

1. Kargina E.M. (2012). Osobnosti otbora i organizacii yazykovogo materiala dlya profil'nogo kursa inostrannogo yazyka. *Gumanitarnye nauchnye issledovaniya*, 11 (39), 80–83.

2. Kolesnikova A.I. (2019). Vneauditornoe chtenie tekstov kak forma samostoyatel'noj raboty studentov pri izuchenii inostrannogo yazyka v neyazykovom vuze. *Agrarnyj vestnik*, 1 (26), 132–137.

3. Semenova G. V. (2015). Vneauditornoe chtenie kak odin iz vidov samostoyatel'noj raboty studentov pri obuchenii inostrannomu yazyku v neyazykovom vuze. *Izvestiya Tul'skogo gosudarstvennogo universiteta. Pedagogika*, 4, 83–90.

4. Solovova E. N. (2008). Metodika obucheniya inostrannym yazykam: bazovyy kurs: posobie dlya studentov ped. vuzov i uchitelej. M.: AST: Astrel'. 238.

5. Folomkina S. K. (1987). Obuchenie chteniyu na inostrannom yazyke v neyazykovom vuze: Ucheb.-metod. posobie dlya vuzov. M.: Vyssh. shk.. 207.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).25

УДК 73.3.091.2:796]:614.6

Деделюк Н.А.

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
ORCID: 0000-0002-9522-5055

Ващук Л.М.

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
ORCID: 0000-0002-3030-1440

Томашук О.Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
ORCID: 0000-0002-1956-0265

МОТИВАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ БАТЬКІВ У ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ДОМАШНІХ УМОВАХ У ПЕРІОД КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ

Прагнення підвищити рівень фізичного виховання учнів молодших класів знайшло своє відображення у шкільній реформі. Проте, у сучасних умовах змішаного та дистанційного навчання, головна роль у вирішенні проблеми забезпечення необхідної фізичної активності учнів, належить сім'ї. **Метою** дослідження передбачено визначення мотиваційної спрямованості батьків учнів молодших класів у організації фізичного виховання дітей в сім'ї в умовах карантинних обмежень. **Методологія** дослідження. Проведене анкетування батьків дало змогу встановити, що майже всі батьки й діти мотивовані займатися фізичними вправами, проте заняття проводяться не систематично, а в деяких сім'ях взагалі не проводяться. **Наукова новизна** дослідження полягає у визначенні мотиваційно-осмисленого ставлення батьків до організації фізичного виховання молодших школярів в умовах сім'ї у період карантинних обмежень з метою збереження та зміцнення здоров'я, профілактики захворювань, оптимізації фізичної активності, загартування організму. **Висновки.** Дані анкетування батьків дозволили констатувати усвідомлення необхідності організації тих форм організації занять фізичними вправами, яким віддають перевагу діти. Результати дослідження мотивації батьків, щодо занять їхніх дітей фізичними вправами удома, показали, що основна частина батьків спонукають дітей займатися фізичними вправами з оздоровчою метою; мета іншої частини батьків спрямована на розвиток у дітей рухових якостей і досягнення високих результатів у спорті; значна кількість батьків вважають, що фізичні вправи необхідні для всебічного розвитку дитини. Основною проблемою спільних занять з

дітьми, батьки вважають недостатнє володіння методикою та технікою виконання фізичних вправ, дозування навантаження, здійснення контролю. Враховуючи отримані результати, доведено необхідність проведення систематичної просвітницької роботи серед батьків з питань фізичного виховання, методичних розробок та рекомендацій щодо занять з дітьми в умовах карантинних обмежень.

Ключові слова: мотивація, фізичне виховання, карантинні обмеження, учні молодших класів, батьки.

Dedeliuk N., Vashchuk L., Tomashchuk O. Motivational orientation of parents in the organization of physical education of junior schoolchildren at home during quarantine restrictions period. The desire to increase the level of junior schoolchildrens' physical education was reflected in school reform. However, in today's online and distance learning conditions, the main role in solving the problem of ensuring the necessary physical activity of pupils belongs to the family. **The aim** of the study is to determine the motivational orientation of junior schoolchildrens' parents in the organization of children physical education within the family during quarantine restrictions. **Research methodology.** Questionnaire of parents found that almost all parents and children are motivated to exercise, but classes are not conducted systematically, and in some families are not provided at all. Motivation of parents to organize junior schoolchildrens' physical education at home during the quarantine restrictions was determined, namely: health, sports and general development orientation. **The scientific novelty** of the study is to determine the motivational and meaningful attitude of parents to the organization of junior schoolchildrens' physical education in the family during quarantine restrictions in order to maintain and promote health, disease prevention, optimize physical activity, harden the body. **Conclusions.** The data of questionnaire showed the parents awareness of the need to organize those organization forms of physical exercises, which are preferred by children. The study results of parents' motivation for their children to exercise at home showed that the majority of parents encourage children to exercise for health purposes; the goal of the rest of other parents is aimed at the development of children's motor skills and achieving high results in sports; a significant number of parents believe that exercise is necessary for general development of the child. Parents believe the lack of mastering the technique of exercise, dosing, exercise, control are the main problems of joint activities with children. Based on the investigation results, the need for systematic educational work among parents concerning physical education, methodological developments and recommendations for classes with children in quarantine restrictions was approved.

Key words: motivation, physical education, quarantine restrictions, junior students, parents.

Постановка наукової проблеми, аналіз останніх досліджень та публікацій. На сучасному етапі гідним уваги є ряд питань, які стосуються фізичного розвитку та фізичної підготовленості підростаючого покоління. Немає більш важливої турботи, ніж виховання дітей. Ким би людина не була, де б не працювала, вона завжди повинна проявляти високе громадянське почуття відповідальності за їх долю [1, 2, 4]. Однак фахівці, зокрема лікарі, фізіологи, педагоги висловлюють серйозне занепокоєння станом здоров'я дітей. Однією з таких причин є недостатня увага сім'ї до проблем фізичного виховання, неосвіченість батьків, їх необізнаність у галузі фізичної культури і спорту [1, 8]. На даний час ні дитячі заклади, ні школи, ні тим більше заклади вищої освіти не забезпечують своїм вихованцям необхідного рухового режиму. Хоча, безумовно, прагнуть – кожен на своєму етапі. Прагнення підвищити рівень фізичного виховання учнів молодших класів знайшло своє відображення у шкільній реформі. Проте, у сучасних умовах змішаного та дистанційного навчання, головна роль у вирішенні проблеми забезпечення необхідної фізичної активності учнів, належить сім'ї.

Актуальність дослідження визначається як незадовільним станом здоров'я дітей, низьким рівнем їх фізичного розвитку, так і великими потенційними можливостями сім'ї щодо її впливу на організацію фізичного виховання дитини, особливо, у період дистанційного навчання.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні науково-методичного та практичного потенціалу про форми та методів організації фізичного виховання дітей в сім'ї; виявлення мотиваційного ставлення батьків до фізичної культури і до занять фізичними вправами в домашніх умовах у період карантинних обмежень.

Методологія дослідження. Дослідження проводилося на базі ЗЗСО № 3 м. Луцька. У дослідженні брали участь 62 учнів перших класів (А і Б) та їхні батьки. Здійснено анкетування батьків, опитування дітей з питань мотивації до батьків до організації фізичного виховання молодших школярів в домашніх умовах у період карантинних обмежень, а саме: оздоровчої, спортивної та загальноорозвиваючої спрямованості.

Результати досліджень. Сім'я була, є і повинна залишатися природним середовищем для фізичного, психічного, соціального й духовного розвитку дитини, її матеріального забезпечення і несе відповідальність за створення належних умов для цього. Вона має виступати основним джерелом матеріальної та емоційної підтримки, психологічного захисту, засобом збереження і передачі національно-культурних і загальнолюдських цінностей [1, 3, 4, 8].

Огляд джерел, присвячених фізичному вихованню дітей, свідчить про те, що у більшості випадків фізичне виховання в сім'ї розглядається недостатньо. При цьому в літературі переважають педагогічний, медико-біологічний, психологічний підходи до фізичного виховання. Нагромаджено значний науково-методичний матеріал щодо організації процесу фізичного виховання дітей та використання різних форм, засобів і методів, диференційованого підходу в навчанні вправ [1, 2, 4, 7, 5], впливу фізичних вправ та рухливих ігор на виховання позитивних моральних і вольових якостей у дітей, застосування ігрового методу в навчанні дітей фізичних вправ, використання засобів народної фізичної культури.

Різноманітні аспекти цієї проблеми розглядаються окремо, не враховуючи умов життя, побуту сім'ї, а також освіченості батьків з питань фізичного виховання та спорту. У першу чергу сім'я повинна залучати дітей до освіти, культури і прищеплювати загальнолюдські норми суспільного життя. Основними методами збереження та зміцнення здоров'я в умовах сім'ї має стати профілактика захворювань та дотримання певних гігієнічних правил у повсякденному житті, оптимальна фізична активність, загартування організму, повноцінне харчування, запобігання шкідливим звичкам [2, 3, 5, 8]. Як стверджують деякі автори, мотив навчання – це спрямованість учня на різні сторони навчальної діяльності. Формування мотивації – це виховання в учнів ідеалів, світоглядних цінностей, прийнятих у нашому суспільстві, у поєднанні з активною поведінкою учня, що означає взаємозв'язок усвідомлюваних і реально діючих мотивів, єдиного слова і справи, активну життєву позицію дитини [1, 3, 5, 8].

Проведене анкетування батьків дало змогу встановити, що майже батьки й діти бажають займатися фізичними вправами, проте заняття проводяться не систематично, а в деяких сім'ях взагалі не проводяться. Серед причин, які заважають батькам займатися фізичним вихованням з дітьми, найбільш суттєвими є: нестача вільного часу, надмірна зайнятість, перевтома, затримка на роботі, відсутність спортивного обладнання, інвентарю та незнання методики.

У більшості сімей створено відповідні умови для занять фізичною культурою, значна увага приділяється дотримуванню рухового режиму дня, придбано необхідний спортивний інвентар. Дані анкетування батьків дозволили констатувати, що у більшості дітей є лише місце, відведене для занять. Водночас, батьки визнають, що у молодшому шкільному віці необхідним для занять вдома є і спортивна форма, і спортивний інвентар, і безпосередня участь батьків у тих формах організації занять фізичними вправами, яким віддають перевагу діти.

Відтак, I місце у посідають рухливі та спортивні ігри; на II місці перебувають комп'ютерні ігри й телебачення; III місце посідають екскурсії, прогулянки в парк, ліс, до річки; IV місце займають заняття музикою та малюванням; V місце посідає художня література і заняття у спортивних секціях та художній самодіяльності; VI місце – допомога батькам вдома. Найбільш популярним видом занять батьків з дітьми молодшого шкільного віку є ігри, в тому числі й рухливі. Пріоритет у спільних заняттях батьки віддають тим іграм, які не вимагають активних рухових дій.

Результати дослідження мотивації батьків, щодо занять їхніх дітей фізичними вправами удома, показали, що основна частина батьків (82,3 %) спонукають дітей займатися фізичними вправами з оздоровчою метою, тобто для зміцнення здоров'я. Мета 9,3 % батьків – розвиток у дітей рухових якостей і досягнення високих результатів у спорті. 8,1 % батьків вважають, що фізичні вправи необхідні для всебічного розвитку дитини (рис. 1).

Важливим показником, який характеризує мотивацію батьків до організації рухової активності, у тому числі, під час дистанційного навчання дитини, є їх ставлення до ранкової гімнастики. На думку батьків, спільне виконання ранкової гімнастики є однією із найбільш ефективних форм фізичного виховання в домашніх умовах, що сприяє не тільки оздоровленню, а і налагодженню більш тісних та довірливих відносин між членами сім'ї та створенню позитивного оптимістичного настрою на увесь день. На запитання анкети як ставиться дитина до виконання ранкової гімнастики – 26,5% батьків відповіли, що їхні діти із задоволенням виконують фізичні вправи разом з батьками; 30,1% – без особливого бажання, 43,4% не виконують взагалі (рис. 2).

На запитання анкети, що заважає батькам займатися з дітьми фізичною культурою більшість батьків назвали причину відсутності знань методики організації занять фізичного виховання в домашніх умовах. Відзначимо, що спільна ігрова діяльність батьків та їхніх дітей – найкраща форма виховання та формування сімейних цінностей здорового способу життя.

Проведене дослідження засвідчило, що більшість батьків займається з дітьми фізичними вправами за розробками з інтернет-джерел, у яких подано широкий вибір рухливих ігор та фізичних вправ, які у змозі задовільнити потребу у руховій активності. Основною проблемою спільних занять з дітьми, батьки вважають недостатнє володіння методикою володіння техніки виконання фізичних вправ, дозування навантаження, здійснення контролю і т.д. Виникає

питання, де можна отримати детальні методичні рекомендації (описи комплексів вправ, рухливих ігор, дозування навантаження з урахуванням віку, функціональних потреб та можливостей дитини).

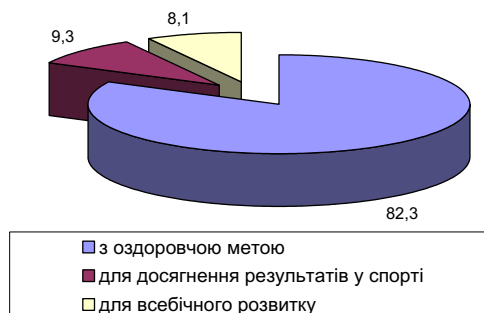

Рис. 1. Мотивація батьків щодо занять фізичними вправами дітей

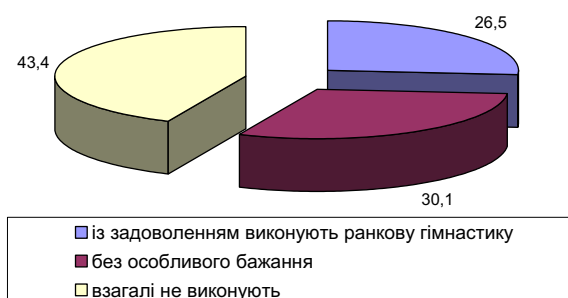

Рис. 2. Виконання дітьми ранкової гімнастики

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Огляд джерел, присвячених фізичному вихованню дітей, свідчить про те, що в більшості випадків фізичне виховання в сім'ї розглядається недостатньо. Проведене нами анкетування батьків дало змогу встановити, що майже всі батьки й діти мотивовані займатися фізичними вправами, проте заняття ці проводяться не систематично, а в деяких сім'ях взагалі не проводяться. Підсумовуючи результати анкетування, виявлено мотиваційну спрямованість батьків до організації фізичного виховання молодших школярів в домашніх умовах у період карантинних обмежень, а саме: оздоровчого, спортивного та загальнорозвиваючого впливу. Враховуючи отримані результати, варто наголосити на необхідності проведення систематичної просвітницької роботи серед батьків з питань фізичного виховання, методичних розробок та рекомендацій щодо занять з дітьми в умовах карантинних обмежень. Усі державні та суспільні інституції мають підтримувати зусилля батьків або осіб, які їх замінюють, спрямовані на забезпечення відповідних умов для виховання, освіти, розвитку здорової дитини.

Список використаних джерел

1. Гавришко С.Г., Мороз Ф.В. Особливості організації самостійних занять фізичною культурою учнів початкової школи. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4431/3916>.
2. Дубогай О.Д. Соціально-педагогічні і організаційні аспекти дослідження масових форм занять фізичними вправами в системі «Сім'я – школа». *Матер. II всеукр. конф. "Концепція підготовки спеціалістів фізичної культури в Україні"*. Київ– Луцьк : Вежа, 2016. С.134 –138.
3. Круцевич Т.Ю. Оцінка як один з факторів підвищення мотивації учнів до фізичної активності. *Фізичне виховання в школі*. № 3, 2013. С. 47.
4. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Fiz.kult.5-6.kl.Pedan.ta.in.12.08.pdf>
5. Нова українська школа: порадник для вчителя / заг. ред. Н. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
6. Столітенко В.В., Воробей Г.В. Фізичне виховання молодших школярів : навч. посіб. Київ : ІЗМН, 2017. 140 с.

7. Урок фізичної культури в умовах дистанційного навчання. URL: <https://naurok.com.ua/post/urok-fizichno-kulturi-v-umovah-distancijnogo-navchannya>.

8. Формування у учнів мотивації до занять фізичними вправами у позакласній роботі. *Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія і практика розвитку наукових знань»* (м. Київ, 30–31 березня 2021 р.). С. 38–40. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/83871/2021.pdf>.

References

1. Havryshko S.H., Moroz F.V. Osoblyvosti orhanizatsii samostiinykh zaniat fizychnoiu kulturoiu uchniv pochatkovoї shkoly. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4431/3916>.

2. Dubohai O.D. (2016). Sotsialno-pedahohichni i orhanizatsiini aspekty doslidzhennia masovykh form zaniat fizychnymy vpravamy v systemi «Simia – shkola». *Mater. II vseukr. konf. "Kontseptsiiia pidhotovky spetsialistiv fizychnoi kultury v Ukraini"*. Kyiv– Luts'k : Vezha. S.134 –138.

3. Krutsevykh T.Iu. (2013). Otsinka yak odyin z faktoriv pidvyshchennia motyvatsii uchniv do fizychnoi aktyvnosti. *Fizychno vykhovannia v shkoli*, 3, 47.

4. Modelna navchalna prohrama «Fizychna kultura. 5–6 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Fiz.kult.5-6.kl.Pedan.ta.in.12.08.pdf>

5. Bibik N. (Ed.). (2018). *Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia*. Kyiv : Litera LTD. 160 s.

6. Stolitenko V.V., Vorobei H.V. *Fizychno vykhovannia molodshykh shkoliariv : navch. posib*. Kyiv : IZMN, 2017. 140 s.

7. Urok fizychnoi kultury v umovakh dystantsiinoho navchannya. URL: <https://naurok.com.ua/post/urok-fizichno-kulturi-v-umovah-distancijnogo-navchannya>.

8. Formuvannia u uchniv motyvatsii do zaniat fizychnymy vpravamy u pozaklasnii roboti. *Materialy V Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii «Teoriia i praktyka rozvytku naukovykh znan»* (Kyiv, 30–31 bereznia 2021 r.). Pp. 38–40. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/83871/2021.pdf>.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).26

УДК 378

Дідковський В.А.

*старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Національної академії внутрішніх справ, м. Київ*

Кузенков О.В.

*доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки
Національної академії внутрішніх справ, м. Київ*

Матвієнко М.І.

*доцент кафедри медико-біологічних і валеологічних основ здоров'язберігаючої освіти та
фізичного виховання*

*Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ
ORCID: 0000-0002-2162-7967*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ЗАНЯТЬ СИЛОВОЮ ГІМНАСТИКОЮ В ЧАСТИНІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО САМОЗАХИСТУ

Предметом даної роботи є окремі положення техніки безпеки в процесі силової гімнастики як частини спеціальної фізичної підготовки. **Метою** дослідження було освітлення поглядів авторів на особливості додержання техніки безпеки в процесі занять силовою гімнастикою як частини спеціальної фізичної підготовки студентів до самозахисту. Зміст роботи доповнює спектр поглядів на умови та зміст фізичної підготовки студентів в процесі вивчення навчальної дисципліни «основи самозахисту» та предметно звертає увагу на тему техніки безпеки занять силовою гімнастикою. У статті здійснено теоретичний аналіз тлумачень авторами науково-педагогічної літератури змісту поняття «спеціальна фізична підготовка», окреслено сферу його використання та взаємозв'язки в осмисленні окремих особливостей. Обґрунтовано актуальність досліджень навчальної підготовки студентів в напрямку формування готовності до самозахисту в моменти швидкоплинного виникнення негативних проблем, пов'язаних з екстремальною ситуацією, необхідністю здійснення активної оборони щодо протистояння злочинним діям. Розглянуто погляди авторів науково-педагогічної літератури на методичні особливості організації силових тренувань в контексті підготовки до спортивних єдиноборств і, як наслідок – спеціальної фізичної підготовки до самозахисту. Окресленням сутності наукової новизни дослідження – є спрямування уваги на завдання силової гімнастики в аспектах формування умінь та навичок до фізичного протистояння та освітлений спектр методичних особливостей з предметним передбаченням техніки